

bliver det vanskeligere at opretholde Trosenheden efter Bogstavet. Den personlige Tilegnelse af Trosbekendelsens Led lader sig nemlig ikke fremtvinge. Kirken har ingen Midler, hvorved den kan gøre det. Kirken kan ikke hævde sig som Trossamfund ved ydre Magtmidler, f. Eks. ved Hjælp af en borgerlig Domstol. Kirken kan kun bøje Sindene ind under sin Bekendelse, saa vidt som dens aandelige Myndighed rækker. Og Statsmagten kan heller ikke gribe ind med sine Midler; det maa da i hvert Fald haabes, at Statsmagten til enhver Tid vil erklære sig ude af Stand til at optræde som Dommer og Deler i Sager, der angaar Samvittigheden.

Jeg vil gerne føje en Ting til, ogsaa særlig henvendt til det ærede Medlem Hr. J. Oskar Andersen. En dansk Præst har en Gang sagt: En søgende Menighed er en Uting, Menigheden er bekendende, ikke søgende. Det er maaske rigtigt, men hvis Folkekirken virkelig vil svare til sit Navn, hvis den fremdeles vil søge ligesom at favne hele Folket — og det maa jo ligge i dens Navn, at den vil det, det Navn, der, saa vidt jeg ved, opstod paa den grundlovgivende Rigsdag, og som netop var et Udtryk for, at man den Gang gik ud fra, at saa godt som hele Folket hørte til indenfor Folkekirken —, maa denne Kirke i sin ydre Ordning, i sin Forfatning gaa ud fra, at selv om den enkeltes og Menighedens Liv kan udtømmes i en Bekendelse, saa kan et helt Folks Liv aldrig udtømmes i nogen som helst Bekendelse. Et Folk som saadant maa stadig holde sig nye Veje aabne, søge sig nye Veje og kan ikke paa Forhaand afspærre sig, og den folkekirkelige Ordning, der vil bevare hele Folket indenfor sine Rammer, maa gaa ud fra, at de søgende hører lige saa vel med til Folket som de bekendende. Jeg vil endnu en Gang sige til det ærede Medlem Hr. J. Oskar Andersen, som jeg for øvrigt erkender er en veltalende Ordfører for den kirkelige Retning, jeg her har henvendt mig til, at jeg vil bede ham om aldrig at glemme det, jeg her har sagt, for den Dag, da en kirkelig Retning faar Magt til at se bort fra det og indføre en Ordning, der er i Strid med det, jeg her har nævnt, vil blive skæbnsvanger for den danske Folkekirke. Jeg tror, at jeg aandeligt har samlevet saa nøje og fortroligt med den danske Folkekirkens menige og læge Medlemmer, at jeg tør spaa det.

Til det ærede Medlem Hr. Povlsen vil jeg sige, at jeg tror ikke, det lader sig gøre at opretholde Forklaringen af, at Folkekirken er en borgerlig Indretning og

intet andet. Forudsætningen herfor vilde dog være, at alle Landets Borgere havde lige Adgang og lige Ret til dennes Bekvemmeligheder, f. Eks. til Præsteembeder, til Brugen af Kirkerne, men det har de jo ikke. Man skal være Medlem af Folkekirken for at nyde godt af dens Bekvemmeligheder, d. v. s., man skal være evangelisk-luthersk. Nu kan det ærede Medlem give en noksaa taalsom Forklaring af dette Begreb — og jeg paaskønner for øvrigt, han vil give en taalsom og vid Forklaring —, der bliver alligevel indenfor Rammen til syvende og sidst en Begrænsning af Folkekirkens Lærefrihed. Jeg gaar i alt Fald ud fra, at det ærede Medlem ikke tilsigter en kirkelig Ordning, hvorved Retninger, der vedkender sig ikke at staa paa Kristendommens Grund, faar Adgang til Folkekirkens Embeder og til Brug af Kirkerne. Men vedkender det ærede Medlem sig det, er vi i Virkeligheden lige vidt. Det ærede Medlem flytter blot Grænsen for Lærefriheden; det ærede Medlem Hr. J. Oskar Andersen sætter den paa eet Sted, det ærede Medlem Hr. Povlsen sætter den paa et andet, og jeg kan ikke se rettere end, at Striden om disse to Grænse-linier, liggende paa forskelligt Sted, kan blive lige heftig og lige ulykkebringende for Folkekirkens Fremtid. Jeg ved ikke, om det ærede Medlem vil gøre det, men det ærede Medlem Hr. Povlsen kunde maaske hertil sige, at han sætter ingen Grænse for Lærefriheden. Det er jo Konsekvensen af det ærede Medlems Tankegang, og det vil være en Svaghed i det ærede Medlems Opfattelse, hvis han overhovedet sætter en Grænse. Jeg ved altsaa ikke, om det ærede Medlem vil vedkende sig, at der slet ingen Grænse skal være, men hvis det er Mening, kan jeg ikke se rettere end, at de aandelige Tilstande i Folkekirken efterhaanden vil blive saaledes, at Modsætningerne indenfor den bliver større end f. Eks. mellem dem, der staar paa Kristendommens Grund, og dem, som egentlig ikke vedkender sig at gøre det. Jeg kan ligesom overfor det ærede Medlem Hr. J. Oskar Andersen med Henblik paa den Ordning, han tilsigter, sige til det ærede Medlem Hr. Povlsen, at den Ordning, som han vil lægge den danske Folkekirke ind under, gaar Lægfolket i denne aldrig med til. Der er Logik i denne Ordning, men Sjælene vil vende sig imod den, og saa er der ingen Magt, der kan overvinde denne Modstand.

Jeg maa derfor mene, at hvis man virkelig vil en Forandring i den bestaaende folkekirkelige Ordning — eller, for at udtrykke det skarpere, i det bestaaende Forhold